

Osnove varnega dela z nevarnimi snovmi

www.eu-skladi.si

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI STRUKTURNI IN
INVESTICIJSKI SKLADI
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Prisotnost nevarnih snovi v delovnem okolju

- Nevarne snovi so prisotne na številnih delovnih mestih v različnih dejavnostih, na primer v frizerskih salonih, dejavnosti čiščenja objektov in opreme, avtomehaničnih delavnicah, ipd.
- Nevarne snovi lahko škodijo na različne načine. Nekatere povzročajo bolezni dihal (npr. astmo), kožne bolezni (dermatitis) ...
- Poškodbe, ki jih povzročijo nevarne snovi, lahko nastanejo že ob enkratni kratkotrajni izpostavljenosti ali pa zaradi dolgotrajnega kopičenja snovi v telesu.

Poznavanje nevarnih snovi

Med glavne nevarne kemikalije uvrščamo snovi, ki so eksplozivne, oksidativne, vnetljive, strupene, zdravju škodljive, jedke, dražilne, kemikalije ki povzročajo preobčutljivost, rakotvorne, mutagene, kemikalije ki so škodljive za razmnoževanje, okolju nevarne ali kombinacije naštetih.

Vir: <https://osha.europa.eu/sl/themes/dangerous-substances>

Piktogrami nevarnosti

Fizikalne nevarnosti

Nevarnosti za zdravje

Nevarnosti za okolje

Kaj določa Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1)?

- Delodajalec je dolžan zagotoviti varnost in zdravje delavcev v zvezi z delom.
- V ta namen mora izvajati ukrepe, ki so potrebni za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev, vključno s preprečevanjem nevarnosti pri delu, obveščanjem in usposabljanjem delavcev, z ustrezno organiziranostjo ter potrebnimi materialnimi sredstvi.
- Delodajalec mora delavca usposobiti za varno opravljanje dela po programu, ki mora biti prilagojen posebnostim njegovega delovnega mesta.
- To vključuje tudi delo z nevarnimi snovmi.

Uredba CLP (1)

V članicah EU se uporablja globalno poenoten sistem razvrščanja, označevanja in pakiranja nevarnih kemikalij, t.i. sistem GHS (Globally Harmonised System).

Zato je bila oblikovana **Uredba CLP** (CLP - Classification, Labelling and Packaging of hazardous chemicals), da se zagotovi visoka raven varovanja zdravja in okolja.

Vse nevarne kemikalije, do katerih lahko dostopajo splošni ali profesionalni uporabniki, morajo biti razvrščene in označene z etiketami, ki vsebujejo standardizirane elemente:

- **piktograme**, ki omogočajo, da uporabnik že po hitrem, prvem pogledu na etiketo prejme informacije, da razpolaga z določeno vrsto nevarne kemikalije,
- **opozorilne besede**, kot so denimo Pozor ali Nevarno,

Uredba CLP (2)

- **stavke o nevarnosti**, s katerimi se opisujejo nevarne lastnosti kemikalije, kot so denimo fizikalne nevarnosti ali nevarnosti za zdravje in okolje,
- **previdnostne stavke**, s katerimi se opisujejo navodila za varno ravnanje s kemikalijami, denimo shranjevanje ali odstranjevanje.

Na etiketi posamezne kemikalije pa mora biti, poleg navedenih elementov, obvezno navedeno tudi:

- ime kemikalije in identifikator izdelka,
- ime, naslov in telefonska številka dobaviteljev.

Obveznost delodajalca pri delu z nevarnimi snovmi (1)

- Ocenjevanje tveganja pri delu z nevarnimi snovmi, ki je osnova za določevanje ukrepov za varno delo:
 - ✓ identifikacija nevarnosti (popis)
 - ✓ ugotovitev kdo od delavcev bi lahko bil izpostavljen identificiranim nevarnostim
 - ✓ ocena tveganja
 - ✓ odločitev o tem ali je tveganje sprejemljivo
 - ✓ odločitev o uvedbi ukrepov za zmanjšanje nesprejemljivega tveganja (npr. prezračevanje, uporaba osebne varovalne opreme ipd.)

Obveznost delodajalca pri delu z nevarnimi snovmi (2)

- Izvajanje potrebnih ukrepov (načrt meritev in izvajanje meritev kemičnih škodljivosti v delovnem okolju)
- Delodajalec mora delovna mesta in sredstva za delo opremiti z znaki za obvestila in za nevarnost ter z navodili za varno delo v skladu s posebnimi predpisi. (npr. nalepke na embalaži v slovenskem jeziku)
- Usposobitev delavcev in občasno preverjanje znanja
- Zdravstveni nadzor s strani izvajalca medicine dela, opredelitev biološkega monitoringa v kolikor je to potrebno

Varno delo z nevarnimi snovmi (1)

- Upoštevanje vseh varnostnih navodil
- Obvezna uporaba osebne varovalne opreme
- Zagotavljanje ostalih pomembnih informacij:
- ✓ Varnostni list: zbir informacij, ki združuje vsa dosedanja vedenja in znanja o posamezni kemikaliji za nevarne snovi, in mora biti priložen v jeziku ki ga delavec razume (zahteva izhaja tudi iz ZVZD-1)

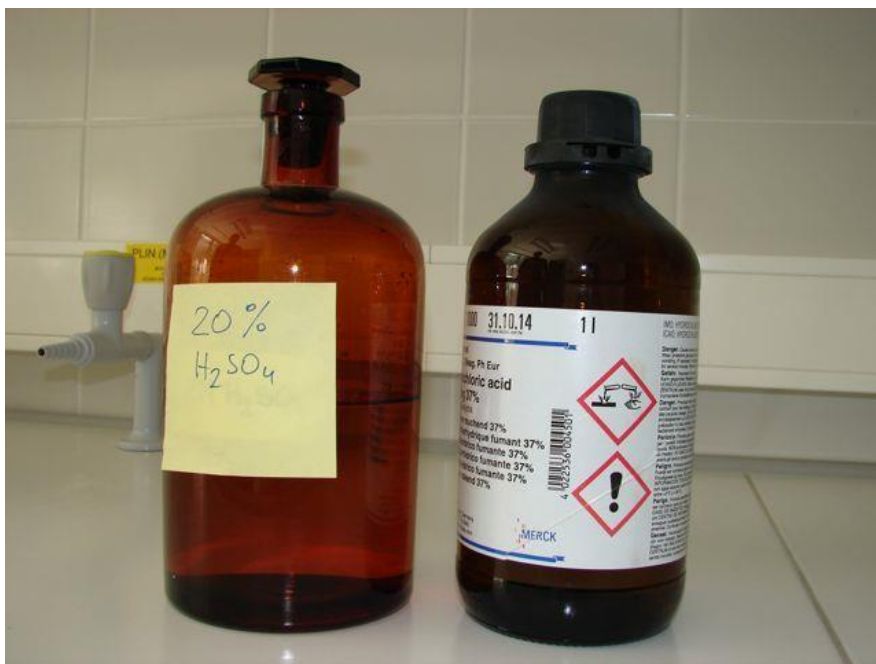
Vir:

https://www.prc.cnrs.fr/reach/sl/safety_data_sheet.html

Varno delo z nevarnimi snovmi (2)

- ✓ Etiketa nevarne snovi, ki mora vsebovati vse potrebne oznake

Primer nepravilno in pravilno napisanih etiket na embalaži kemijskih snovi, vir:
https://kemija.net/e-gradiva/nevarne_snovi/0_0_Nevarne_snovi/oznaevanje_embalae.html

Nevarne snovi na delovnem mestu

- Seznanitev s vsebino varnostnih listov, dodatna navodila za varno delo
- Popis nevarnih snovi, ocena tveganja, meritve
- Seznanitev s simboli na embalaži nevarnih snovi
- Prepoved pretakanja nevarnih snovi v embalažo za živila in druge neoznačene posode
- Prepoved shranjevanja/uživanja hrane, pijače na delovnem mestu, kjer se rokuje s kemikalijami
- Uporaba osebne varovalne opreme za delo z nevarnimi snovmi na delovnih mestih, kjer je to predpisano
- Skrb za higieno in kožo rok (!)

HVALA ZA POZORNOST

Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije
Celovška 71, 1000 Ljubljana
www.zdops.si